

smír, o nějž návrh exekuce opřela, dlužno pokládati za novaci ve smyslu Šu 1376 obč. zák., již se původní pachtovní poměr proměnil ve výprosu, která se nepodáním návrhu na vnučené vyklizení nemohla proměnit v pacht, stačí poukázat na znění smíru samého, v němž o takové přeměně původního poměru není záměrky a jehož úmysl nasvědčuje opaku, ježto z toho, že jsou v něm stanoveny určité lhůty pro postupné vyklizení, jakož i z toho, že pro další užívání byl vymíněn poplatek, jenž svou výší (1360 Kč a 600 Kč) přesahuje zřejmě meze pouhého uznávacího poplatku, lze právem souditi, že jde o poshovění dlužníkovi v povinnosti odevzdati pozemek do 14 dnů, jak bylo v žalobě samé žádáno, čímž se na původní povaze poměru jakožto pachtu nic nezměnilo.

Čís. 6818.

K nabytí držby nevyhledává se výhradnosti v tom smyslu, že by cizí použití věci držbu vylučovalo, pokud nelze v takovém cizím užívání nebo držebním úkonu shledati vypuzení z držby.

Držba výprosu (prekaristická) předpokládá, že si držitel neosobuje práva na věc, nýbrž vykonává držbu jen proto, že si buď výslovně vyžádal svolení neb aspoň mlčky je při výkonu předpokládá a proto si práva neosobuje. Nestáčí pouhý přátelský poměr sousedů.

K opodstatnění důvěry v pozemkovou knihu nelze se odvolávat jen na stav pozemkové knihy. Mylným zákresem v mapu pozemkové knihy nebo důvěrou v takový zákres nelze založiti vlastnické právo podle Šu 1500 obč. zák.

(Rozh. ze dne 22. února 1927, Rv I 1096/26.)

Žalobu o uznání práva vlastnického k části pozemku z důvodu vydržení o b a n i ž š í s o u d y zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudek odvolacího soudu a nařídil mu, by doplně řízení znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Výtka rozporu se spisy je v tomto případě v podstatě výtkou nesprávného právního posouzení a vývody dovolací v obou směrech úzce souvisejí, takže lze o obou pojednatí zároveň. Prvou výtkou napadá dovolatel v podstatě, že nebylo přihlédnuto k tomu, co potvrzovali svědci vedení žalobcem o držebních úkonech jeho a jeho předchůdců, ač i těmto svědkům odvol. soud věří, a druhou výtkou je napadeno, že v držeb. úkonech neshledána držba věci k vydržení způsobilá pro nedostatek její výhradnosti a že odvolací soud neobíral se námitkou žalov. o nabytí vlastnictví podle Šu 1500 obč. zák. a nezamítl ji. Vydržení předpokládá ve sporném případě na straně žalobcově, že on a jeho předchůdci drželi bezelstně po dobu třicetiletou sporný pruh pozemku. Držebními úkony ohledně věci jsou ty, jež sjednávají skutečnou moc nad věcí a jsou prováděny vůlí, držeti věc jako vlastní (§§ 1460 a 309 obč. zák.). Zákon nevyhledává k nabytí držby výhradnosti v tom smyslu, že by cizí použití

věci držbu vylučovalo, pokud nelze v takovém cizím užívání nebo držení úkonu shledati vypuzení z držby (§ 312, 315 obč. zák.). Cizí úkony držební mohou míti různý ráz, aniž by byly vypuzením z držby, mohou to býti úkony bez osobování si držby věci nebo práva, tedy bez vůle držební nebo třeba by tu byla vůle osobovati si právo, může dle okolnosti býti pouhou vůlí osobovati si jen právo na věci cizí. A tu tvrdil žalobce, že sporného pruhu pozemku užíval hospodářsky jako části svého vlastního pozemku, zejména, že tudy jezdil, skládal tam své věci (hnůj a jiné hospodářské potřeby). Žalovaný to připouštěl, ale tvrdil, že se to trpělo jen ze sousedské blahovůle, a že naopak užíval půdy té on a jeho předchůdci, protože tam kosili trávu. Prvý soud zjišťuje, že sice žalobce a jeho předchůdci užívali sporného pozemku tím, že tam měli koryto k nápoji dobytka, bidlo k věšení prádla a hromadu kamení, že však žalovaný a jeho předchůdci užívali ho kosením trávy a tím, že odtud vyháněli drůbež, a usuzuje z toho, že držba žalobcova nebyla výhradná a proto k vydržení vésti nemůže. Odvolací soud sdílí názor, ježto ani užívání ovocných stromů a pobyt drůbeže žalobcovy na pozemku nezakládá držby k vydržení způsobilé, a opírá svůj názor ještě o to, že držební úkony žalobců mohly spočívat na přátelském poměru dřívějších držitelů. Ale zjištění nižších soudů nejsou dostatečná, by dovolací soud mohl si utvořiti bezpečný úsudek o tom, která ze stran vykonávala držbu věci sporné, a nebyl vzat ohled na všechny na jevo vyšlé okolnosti pro rozhodnutí významné, což dovolatel právem vytýká. Tak nebylo zjišťováno a po právní stránce hodnoceno, co vypověděli svědci a co částečně přiznáno. 1. že držitelé domu č. 10 měli na sporném pozemku složeny své věci, 2. že měli tam složenu hromadu písku, 3. že za cestou patřila jim hromada kamení, že považovali stromy dělící sporný pruh od zbytku p. č. 332 za své, vodili tudy k nápoji dobytek, 4. že staří lidé tvrdili, že hranice jde od koryta podle stromů ke sklepu a že trávu na sporném pozemku spásal dobytek předchůdců žalobcových a že majitelé p. č. 332 proti tomu ničeho nenamítali, 5. že tam poblíž sklepa byla stará zeď, které upotřebili majitelé domu č. 10, 6. že dříve šla hranice na d korytem na starý h r a n í č n í kámen a odtud na břizu, 7. že Josef K. kosil jen po stromy. Odvolací soud míní dále, že držební úkony žalobce a jeho předchůdců mohly spočívat na přátelském poměru dřívějších držitelů. V tom směru však jednak neuvádí, z čeho k tomuto závěru dospívá, jednak není zcela jasno, chce-li tím naznačiti, že držba předchůdců žalobcových byla prekaristickou. Ale pouhá existence přátelského poměru sousedů nestačí k opodstatnění námitky, že jde o držbu výprosou. Naopak držba taková předpokládá, že si držitel neosobuje práva na věc, nýbrž vykonává držbu jen proto, že si buď výslovně vyžádal dovolení neb aspoň mlčky takové dovolení při výkonu předpokládá a proto si práva neosobuje. K úsudku o tom, zda žalobce a jeho předchůdci drželi s vůlí míti sporný pruh jako vlastní, či zda šlo o držbu výprosou, je proto zjistiti a uvážiti bližší okolnosti, zejména jak uvedeno shora. Ježto však odvolací soud nebere na přetřes a v úvahu všechny významné okolnosti, vycházeje z mylného právního názoru, že držbu věci zakládá jen držba výhradná a neomezená, bylo odvolací rozsudek dle §§ 496/3 a 513 c. ř. s. zrušiti a naříditi, jak se stalo. Teprve bude-li

prokázáno vydržení žalobcem nebo předchůdci jeho, bude lze zabývatí se otázkou, zda žalovaný nabyl vlastnictví podle Šu 1500 obč. zák. Při tom ovšem nemohl by se k opodstatnění své důvěry odvolávatí jen na stav mapy knihy pozemkové. Ta netvoří v tom směru obsahu knihy pozemkové a nelze mylným zákresem do ní nebo důvěrou v takový zákres založiti právo vlastnické dle Šu 1500 obč. zák.

Čís. 6819.

**Zaměstnavatel jest zodpověden za úraz zaměstnance, neopatřil-li nákladní zdviž latěním, takže zaměstnanec vychýlením utrpěl úraz. Lho-
stejno, že u zdviže byla výstražná tabulka »pro osobní dopravu přísně k použití zakázáno« a u vchodu do místnosti, v níž byla zdviž, byla ta-
bulka s nápisem »vstup jest nepovolaným zakázán«. Použil-li zaměst-
nanec výtahu z pouhé svévole a dovádivosti, jest spoluzavinění jeho
větší, než-li zavinění zaměstnavatelovo.**

(Rozh. ze dne 22. února 1927, Rv I 1294/26.)

Co do předchozího děje poukazuje se na čís. sb. 5111. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal po té žalobní nárok důvodem z polovice po právu. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalovaného neuznal žalobní nárok důvodem po právu.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalobkyně potud, že uznal žalobní nárok po právu dvěma pětinami

D ů v o d y:

Dovolání, jež uplatňuje dovolací důvody podle čís. 3 a 4 Šu 503 c. ř. s., provádí však jen důvod nesprávného právního posouzení věci, nelze upřítí oprávnění. Ručení žalovaného za úraz žalobkyně, přihodivší se na výtahu v továrně žalovaného, není vyloučeno zjištěním, že si žalobkyně přivodila úraz sama, ježto přes zákaz a z pouhé dovádivosti výtahu, určeného jen pro dopravu zboží, použila k vlastní dopravě. To plyne již ze zrušovacího usnesení nejvyššího soudu, vyneseno v téže věci, v němž nejvyšší soud žalobkynino tvrzení, že zdviž nebyla podle živnostenských předpisů a zejména podle příkazu politického úřadu bezpečně opatřena na ochranu osob, považoval za rozhodující pro spor a proto zrušil oba nižší rozsudky, neboť nebyly dostatečně vysvětleny skutečnosti po této stránce závažné, zejména nebyl proveden svědecký a znalecký důkaz, zda při zařízení zdviže bylo vyhověno všem předpisům bezpečnostním, obzvláště, pokud jde o uzavření výtahové dráhy dřevěným latěním (šalováním), a zda-li nařízené, ale neprovedené opatření bylo by bývalo způsobným, zabrániti nejen nahodilým úrazům vůbec, nýbrž i konkrétnímu svévolnému zneužití zdviže žalobkyní. Tento předpoklad ručení žalovaného dopadá v tomto případě podle výsledků nařízeného doplnění. Znalec sice vyloučil naprosto, že by bezpečnostní zařízení, příkázaná živnostenskými předpisy a nařízením politického úřadu, mohla vůbec zabrániti žalobkyni vstup do výtahu a jízdu po něm, je však zjištěno, že podle úředně nařízených opatření bezpečnostních nebylo provedeno pažení v celé výši výtahové šachty, že toto opatření, kdyby v době úrazu bývalo provedeno, bylo by žalobkyni zabránilo vykloniti